

Press och information

Europeiska unionens domstol
PRESSMEDDELANDE nr 32/12
Luxemburg, den 22 mars 2012

Generaladvokatens förslag till avgörande i mål C-12/11
Denise McDonagh / Ryanair Ltd

Enligt generaladvokaten Yves Bot ska lufttrafikföretag omhänderta passagerare vars flygning ställts in på grund av sådana extraordinära omständigheter som stängningen av luftrummet till följd av vulkanen Eyjafjallajökulls utbrott

Unionsrätten föreskriver varken undantag från eller underförstådda tidsmässiga eller ekonomiska begränsningar i skyldigheten att omhänderta passagerare (inkvartering, måltider, förfriskningar)

Vid inställd flygning ska lufttrafikföretaget enligt unionsrätten¹ erbjuda de berörda passagerarna assistans och kompensation. Vad gäller skyldigheten att erbjuda assistans och att svara för passagerarnas omedelbara behov, ska lufttrafikföretag utan kostnad och i skälig proportion till väntetiden erbjuda passagerarna förfriskningar, måltider och, vid behov, hotellrum, transport mellan flygplatsen och inkvarteringsorten, samt möjligheter att kontakta utomstående. Lufttrafikföretaget måste uppfylla denna skyldighet även när den inställda flygningen beror på extraordinära omständigheter som inte skulle ha kunnat undvikas även om alla rimliga åtgärder hade vidtagits. Däremot är lufttrafikföretaget inte skyldiga att betala kompensation om de kan visa att den inställda flygningen beror på sådana omständigheter.

Till följd av vulkanen Eyjafjallajökulls utbrott och på grund av risken med det askmoln som uppstod i samband med detta utbrott stängdes, mellan den 15 och den 23 april 2010, luftrummet över större delen av norra Europa – däribland Irland och Storbritannien. Därefter och fram till och med den 17 maj 2010 stängdes luftrummet över flera EU-medlemsstater mellan vilka Ryanair Ltd tillhandahåller tjänster under längre tidsperioder vid enstaka tillfällen.

Denise McDonagh var en av passagerarna vars flygning från Faro till Dublin den 17 april 2010 ställdes in på grund av vulkanutbrottet. Flygningarna mellan Irland och Kontinentaleuropa återupptogs först den 22 april och Denise McDonagh kunde slutligen resa tillbaka till Irland den 24 april 2010. Hon har gjort gällande att Ryanair inte erbjöd henne nödvändig service och att flygbolaget därmed är skyldigt att betala henne kompensation eller skadestånd på nära 1 130 euro, vilket motsvarar hennes kostnader för måltider, förfriskningar, boende och resor.

Dublin Metropolitan District Court (Irland), vid vilken målet är anhängigt, vill av domstolen få klarhet i huruvida stängningen av luftrummet till följd av ett vulkanutbrott omfattas av begreppet "extraordinära omständigheter" – enligt vilket lufttrafikföretaget har en skyldighet att omhänderta passagerarna – eller om denna händelse ska inrymmas i en kategori som går utöver extraordinära omständigheter och som följaktligen befriar lufttrafikföretag från dess skyldighet att omhänderta passagerarna. I detta sammanhang ombeds domstolen att uttala sig om huruvida skyldigheten att omhänderta ska vara tidsmässigt eller ekonomiskt begränsad.

Generaladvokaten Yves Bot erinrar inledningsvis om att begreppet extraordinära omständigheter inte definieras i unionsrätten. Han understryker att begreppets räckvidd ska fastställas med hänsyn till dess normala betydelse i vanligt språkbruk, det sammanhang i vilket det används och de mål som eftersträvas genom det regelverk i vilket det ingår. I vanligt språkbruk avser detta begrepp alla omständigheter som ligger utanför lufttrafikföretagets kontroll. I detta avseende är det nämligen

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91 (EUT L 46, s. 1).

fråga om en händelse som till sin art eller sitt ursprung faller utanför det berörda lufttrafikföretagets normala verksamhet och som ligger utanför dess faktiska kontroll. Generaladvokaten anser att alla händelser som uppfyller dessa kriterier omfattas av samma begrepp utan att lämna utrymme för en särskild kategori av händelse som är "särskilt extraordinära" och som utgör grund för att befria lufttrafikföretagen från deras skyldigheter.

Denna analys bekräftas av såväl det mål som eftersträvas i den relevanta unionsrätten – närmare bestämt att sörja för ett långtgående skydd för flygpassagerarna – som det sammanhang i vilket dessa artiklar ingår och som karaktäriseras av passagerarnas särskilda sårbarhet i sådana situationer där de blockeras på en flygplats till följd av extraordinära omständigheter.

Enligt generaladvokaten har unionslagstiftaren därför funnit att skyldigheten att omhänderta – i motsats till lufttrafikföretagets skyldighet att utge kompensation som inte inträder när flygningen ställts in till följd av extraordinära omständigheter som inte skulle ha kunnat undvikas –, ska bestå oavsett vilken händelse som ligger bakom inställandet och oavsett lufttrafikföretagets eventuella ansvar härför. I detta avseende anser generaladvokaten att omhändertagandet av passagerare är än mer nödvändigt och grundläggande när dessa får sina flygningar inställda till följd av ett vulkanutbrott som lett till att luftrummet stängts i flera medlemsstater och under flera dagar, vilket således tvingat vissa passagerare att stanna kvar på flygplatsen, mycket ofta långt från sina hem, i väntan på att luftrummet ska öppnas upp igen.

Mot denna bakgrund anser **generaladvokaten att sådana omständigheter som att luftrummet stängs till följd av ett vulkanutbrott utgör extraordinära omständigheter i den mening som avses i unionsrätten.**

Generaladvokaten erinrar om att den europeiska förordningen inte innehåller någon underförstådd tidsmässig eller ekonomisk begränsning av skyldigheten att omhänderta passagerare och förklarar att omhändertagandet är särskilt viktigt i samband med extraordinära omständigheter som är varaktiga. Det är just i de fall då väntan på grund av en inställd flygning är särskilt lång som det är nödvändigt att de passagerare vars flygning ställts in kan garanteras grundläggande varor och tjänster under hela väntetiden. En sådan begränsning av skyldigheten att omhänderta skulle frånta den europeiska förordningen dess ändamålsenliga verkan, eftersom de berörda passagerarna efter ett par dagar skulle lämnas åt sitt öde.

Enligt generaladvokaten medför detta konstaterande inte att giltigheten av den europeiska förordningen kan ifrågasättas med hänsyn till bland annat proportionalitetsprincipen och icke-diskrimineringsprincipen. Skyldigheten att omhänderta kan inte heller anses oproportionerlig, eftersom lufttrafikföretagen har möjlighet att övervältra kostnaderna för denna skyldighet på flygbiljettspriset. Ryanair har dessutom redan utnyttjat denna möjlighet genom att i april 2011 ha infört en särskild avgift för att täcka de kostnader som detta företag har haft för att omhänderta passagerare vars flygning ställts in till följd av den isländska vulkanens utbrott.

Generaladvokaten anser att skyldigheten att omhänderta inte heller innebär åsidosättande av icke-diskrimineringsprincipen, eftersom olika transportmedel, med avseende på deras användningsvillkor, inte är utbytbara. De företag som är verksamma inom sektorn för vart och ett av dessa transportmedel befinner sig således inte i likadana situationer. Passagerare som vid lufttransporter drabbas av att en flygning ställs in eller är kraftigt försenad befinner sig dessutom i en situation som objektivt sett skiljer sig från den situation som andra passagerare befinner sig i vid samma slags incidenter avseende ett annat transportmedel.

Mot bakgrund av det ovan anförda **föreslår generaladvokaten att domstolen ska besvara tolkningsfrågorna så, att den europeiska lagstiftningen inte innehåller vare sig undantag från eller underförstådda begränsningar i skyldigheten att omhänderta passagerare vars flygning ställts in till följd av extraordinära omständigheter. Detta konstaterande påverkar inte giltigheten av dessa bestämmelser.**

PÅPEKANDE: Generaladvokatens förslag till avgörande är inte bindande för domstolen. Generaladvokaternas uppdrag består i att fullständigt oavhängigt föreslå domstolen en rättslig lösning i det

mål som de har fått i uppdrag att handlägga. Domstolens domare ska nu inleda en enskild överläggning i förevarande mål. Domen kommer att meddelas vid ett senare datum.

PÅPEKANDE: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Förslaget till avgörande i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Bilder från avkunnandet av förslaget finns tillgängliga på "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106